

Západočeská univerzita

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

POSUDEK

oponenta diplomové práce

Autorka diplomové práce : Andrea Dolejší

Téma diplomové práce : Přístup českých soudů k poučovací povinnosti podle § 118a odst. 1 - 3 občanského soudního řádu

Vedoucí diplomové práce : JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D., LL.M

Oponent : JUDr. Miloslav Ungr

Autorka v diplomové práci vystihla, že poučovací povinnost soudu v civilním řízení má své historické kořeny. Sahá do XIX. Století a postupně se vyvíjela. Tento vývoj vlastně trvá až do současné doby. Základním smyslem takové povinnosti je zajistit, aby především účastníci řízení s ohledem na úpravu dosti často komplikovaných procesních postupů neutrpěli zbytečnou újmu jen proto, že tyto postupy dostatečně neovládají.

Téma diplomové práce se týká přístupu soudů k plnění poučovací povinnosti upravené v § 118a odst. 1,2,3 o.s.ř.. Na místě autorky bych se alespoň v jedné podkapitole (patrně zařazené do kapitoly třetí) zaobíral i dalšími zákonnými úpravami procesní poučovací povinnosti vymezenými v § 15a odst. 1, §30 odst. 1, § 43 odst. 2, § 46c odst. 2, § 50c odst. 1 a dalších, zejména když se pak v samostatné páté kapitole obecně zabývá institutem poučování účastníků ve správním soudnictví. Z hlediska systematiky diplomové práce bylo možno uvažovat o oddělení výkladu aktuální zákonné úpravy od výkladu historického, takže podkapitoly 2.8 až 2.8.3 by tvořily samostatnou kapitolu třetí a navazující kapitoly by

zaznamenaly číselný posun. To znamená, že „Typy poučovací povinnosti“ by představovaly kapitulu čtvrtou místo dosavadní třetí.

V diplomové práci je ve značné míře použito cizích pramenů, i když s náležitými odkazy. Práce jako celek pak představuje určitý kompilát, i když sestavený způsobem odpovídajícím zvolenému tématu. Tímto způsobem dokázala autorka obsáhnout problematiku poučovací povinnosti soudu vyplývající z § 118a odst. 1,2,3 o.s.ř., a to včetně přiměřeného historického výkladu vztahujícího se k úpravě poučovací povinnosti soudu v civilním řízení. Na druhou stranu mohla diplomantka jen těžko bez náležitých praktických zkušeností podložených navíc teoretickými vědomostmi hodnotit, jaký je přístup českých soudů k plnění takto vymezené poučovací povinnosti, zda soudy zákonný postup respektují, jakým způsobem a v jakém rozsahu tak činí. Takové zkušenosti autorka evidentně nemá a ani mít nemůže. Přesto mě bude zajímat, zda se projednávání nějakých civilních věcí u soudu právě se zaměřením na zvolené téma diplomové práce zúčastnila.

Na str. 32 autorka s vazbou na poučovací povinnost danou ust. § 118a odst. 3 o.s.ř. uvádí, že může dojít ke střetu dvou zájmů, a to zájmu na rychlosti řízení ve snaze vydat meritorní rozhodnutí při prvním jednání a zájmu na vydání spravedlivého rozhodnutí vycházejícího z náležitého zjištění skutečností významných pro řízení a mezi účastníky sporných. Upřednostňuje-li autorka vydání spravedlivého rozhodnutí i za cenu, že se řízení protáhne, činí tak dle mého názoru dobře. Zájem na vydání spravedlivého rozhodnutí by měl být vždy zájmem prvořadým, pokud tomuto zájmu odpovídající postup je zároveň postupem zákonným. Ostatně účastníci se obracejí na soud právě s očekáváním, že bude v jejich věci vydáno spravedlivé rozhodnutí.

Autorce diplomové práce doporučuji projít si znovu první odstavec na str. 37 a pak uvážít, co jím chtěla čtenáři sdělit.

Na str. 45 a 46 předkládá autorka odlišná stanoviska Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu ČR ohledně posuzování jedné z výjimek koncentrace řízení, která je dána možností předložení důkazů či tvrzení, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků. Tuto rozdílnost stanovisek však autorka jen konstatuje, aniž by se snažila o prezentaci vlastního stanoviska doprovázeného odpovídajícími argumenty.

Na str. 46 a 47 autorka předkládá stanoviska převzatá z odborné literatury k situaci, kdy nové skutečnosti nebo důkazy nastaly nikoliv po přípravném jednání, ale až po prvním jednání ve věci, kdy zákon s takovou možností na rozdíl od úpravy týkající se přípravného jednání nepočítá. Takový výklad však již není s ohledem na novelu občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 404/2012 Sb. aktuální. Byl však aktuální do účinnosti uvedené novely.

Zabývá-li se diplomantka ve své práci koncentrací řízení s vazbou na poučovací povinnost soudu, mohla se krátce vyjádřit i ke změně žaloby a koncentraci řízení. Jde o úpravu věty první § 118b odst. 2 o.s.ř.. Očekávám, že tak ještě učiní při obhajobě diplomové práce.

Diplomová práce předložená k posouzení má požadovaný rozsah, obsahuje cizojazyčné resumé i odkazy na prameny, z nichž autorka čerpala, ať již se jednalo o odbornou literaturu nebo judikaturu. Je však třeba konstatovat, že poznatků vyplývajících z judikatury soudů využila jen omezeně, ačkoliv z tématu diplomové práce se nabízel opak.

V diplomové práci jsem našel některé chyby, dokonce ve shodě podmětu s přísudkem (např. na str. 25 v poslední větě předposledního odstavce, dále na str. 48 v nadpisu kapitoly 4.2.4. Práce byla ověřena antiplagiátorským programem THESES.CZ a výsledkem tohoto ověření je shoda v rozsahu 5% s prací autorky Hany Koudelkové z Právnické fakulty UP v Olomouci, sepsané na téma „Poučovací povinnost soudu v civilním soudním řízení“. Nejde však o takový rozsah shody, z něhož by bylo třeba předem činit nějaké zvláštní závěry.

Z á v ě r : Diplomovou práci autorky **Andrey Dolejší** **d o p o r u č u j i** k obhajobě, i když zatím ještě nemám vyhraněné stanovisko ohledně jejího předběžného hodnocení právě s ohledem na časté využívání odborné literatury při zpracovávání zvoleného tématu. Konečné stanovisko bude proto značně ovlivněno úrovní ústní obhajoby.

V Plzni 9.4.2013

JUDr. Milošlav Ungr